

۱۴۱۱ پژوهشگاه بین‌المللی المصطفی ﷺ

سرشناسه :	رحمانی، جعفر، ۱۳۴۱ -
عنوان و نام پدیدآور :	سبک مطلوب مدیریت و رهبری در مراکز علمی دینی بین‌المللی / جعفر رحمانی.
مشخصات نشر :	قم : مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی ﷺ، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری :	۱۵۲ ص. : ۱۴/۵ × ۲۱/۵ س م.
مرجع تولید :	پژوهشگاه بین‌المللی المصطفی ﷺ
شابک :	۹۷۸-۶۰۰-۴۲۹-۳۹۷-۶
وضعیت فهرست نویسی :	فیبا
یادداشت :	کتابنامه
یادداشت :	چاپ دوم: ۱۳۹۸ (فیبا).
موضوع :	مدیریت
موضوع :	Management
موضوع :	رهبری
موضوع :	Leadership
موضوع :	دانشگاه‌ها و مدارس عالی -- مدیریت
موضوع :	Universities and colleges -- Administration
رده بندی کنگره :	HD۳۷ / ۲ر۳ ۱۳۹۷
رده بندی دیویی :	۶۵۸
شماره کتابشناسی ملی :	۵۳۰۲۹۵۶

حق چاپ برای ناشر محفوظ است

سبک مطلوب مدیریت و رهبری در مراکز علمی، دینی، بین‌المللی

مؤلف: جعفر رحمانی

چاپ دوم: ۱۳۹۸ ش / ۱۴۴۰ ق

ناشر: مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی ﷺ

● چاپ: نازجستان ● قیمت: ۲۵۰۰۰۰ ریال ● شمارگان: ۵۰۰ نسخه

مراکز پخش

◀ ایران، قم، خیابان معلم غربی (حججیه)، نبش کوچه ۱۸؛
 تلفن: ۳۷۸۳۶۱۳۴ ۲۵ ۹۸ + تلفکس: (داخلی ۱۰۵) / ۳۷۸۳۹۳۰۵ ۲۵ ۰
 ▶ ایران، قم، بلوار محمدامین، سه راه سالاریه. تلفن: ۳۲۱۳۳۱۰۶ ۲۵ ۰

🛒 <http://buy-pub.miu.ac.ir> @pub_almostafa

باسپاس از دست اندرکارانی که ما را در تولید این اثریاری رساندند.

- مدیر انتشارات: سید اباذر هاشمی هریکندی
- ناظر گرافیک: مسعود مهدوی
- مدیر تولید: جعفر قاسمی ابهری
- ناظر چاپ: نعمت‌الله یزدانی
- ناظر فنی: علی عبادی فرد
- مصفحه‌آرا: محمد خسرویگی

سبک مطلوب مدیریت و رهبری در مراکز علمی، دینی، بین المللی

جعفر رحمانی

پژوهشگاه بین المللی
المصطفی

سخن ناشر

با پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی و در عصر جهانی شدن ارتباطات، پرسش‌ها و چالش‌های نوینی در حوزه علوم انسانی فراوری اندیشمندان مسلمان قرار گرفت که همه به نوعی برخاسته از مسئولیت دشوار حکومت در این عصر است؛ دورانی که پای‌بندی به دین و سنت در مدیریت همه‌جانبه کشورها بسیار چالش‌برانگیز می‌نماید. از این رو مطالعات و پژوهش‌های به‌روز، جامع، منسجم و کاربردی در حوزه دین، بر اساس معیارهای معتبر جهانی و عمق و اصالت اندیشه‌های ناب، بایسته و ضروری است و جلوگیری از انحرافات فکری و تربیتی پژوهندگان حوزه دین، مهم و مورد عنایت تمامی بنیان‌گذاران این شجره طیبه، به‌ویژه معمار بزرگ انقلاب اسلامی، امام خمینی علیه‌السلام و مقام معظم رهبری (دام ظلّه العالی) می‌باشد.

«جامعه المصطفی علیه‌السلام العالمیه» برای تحقق این رسالت خطیر و در مسیر نشر معارف ناب محمدی علیه‌السلام «مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی علیه‌السلام» را تأسیس کرده است.

در پایان لازم می‌دانیم تلاش همه عزیزانی را که در نشر این کتاب سهمی داشته‌اند، سپاس‌گزارده، ارباب فضل و معرفت را به یاری بخوانیم تا ما را از دیدگاه‌های سازنده خویش بهره‌مند سازند.

مرکز بین‌المللی

ترجمه و نشر المصطفی علیه‌السلام

فهرست مطالب

۹.....	مقدمه
۱۱.....	کلیات
۱۳.....	بخش اول: مدیریت و رهبری
۱۳.....	مقدمه
۱۴.....	سازمان
۱۵.....	سازمان فرهنگی
۱۸.....	سازمان آموزشی
۱۸.....	مدیریت
۲۰.....	وظایف مدیران
۲۱.....	۱. برنامه‌ریزی
۲۲.....	۲. سازماندهی
۲۳.....	۳. رهبری
۲۴.....	۴. کنترل
۲۵.....	مدیریت آموزشی
۲۷.....	رهبری آموزشی
۲۷.....	رهبری سازمانی
۲۹.....	تفاوت مدیریت و رهبری
۳۲.....	وظایف مدیر در نقش رهبری سازمان
۳۲.....	الف) نظریه نقش‌های مدیر
۳۳.....	۱. نقش ارتباطی یا متقابل شخصی
۳۳.....	۲. نقش مدیریت دانش و اطلاعات
۳۴.....	۳. نقش تصمیم‌گیری

۳۷	۴. سبک‌های مدیریت و رهبری
۳۸	۵. نظریات موقعیتی و اقتضایی
۳۸	۶. شبکه مدیریت
۴۰	ب) نظریه رهبری وضعیتی
۴۱	سبک رهبری
۴۲	۱. رهبری اقتدارگرایانه
۴۵	۲. رهبری حمایتی
۴۷	۳. رهبری مشارکتی
۵۱	۴. رهبری تفویض‌گرا
۵۴	نتیجه‌گیری
۵۵	بخش دوم: ماهیت و رسالت مراکز آموزشی بین‌المللی
۵۵	مقدمه
۵۵	فلسفه و اهداف دستگاه‌های فرهنگی
۵۷	ویژگی‌های سازمان‌های آموزشی بین‌المللی
۵۷	۱. ارزش محوری
۵۹	۲. رسالت‌مداری
۶۰	۳. اخلاق محوری
۶۲	۴. توجه شدید به کرامت انسانی
۶۳	نوع مأموریت و هدف مراکز آموزشی بین‌المللی به لحاظ درجه حساسیت
۶۵	نوع مأموریت و هدف مراکز آموزشی بین‌المللی به لحاظ درجه شفافیت تا وجود ابهام بالا
۶۶	نوع مأموریت و هدف مراکز آموزشی بین‌المللی به لحاظ درجه سادگی تا پیچیدگی بالا
۶۷	۱. حیطه شناختی
۶۷	۲. حیطه عاطفی
۶۸	۳. حیطه روانی حرکتی
۷۱	بخش سوم: کارکنان و سبک مدیریت و رهبری
۷۱	مقدمه
۷۲	ویژگی‌های منابع انسانی مراکز آموزشی بین‌المللی
۷۳	۱. قابلیت فردی عمومی
۷۴	۲. قابلیت تخصصی
۷۵	الف) بُعد شخصیتی

فهرست مطالب ۷

ب) بُعد فنی	۷۶
رهبری در مجموعه‌های آموزشی بین‌المللی	۷۶
نتیجه‌گیری	۸۰
بخش چهارم: محیط و سبک مدیریت و رهبری	۸۱
مقدمه	۸۱
محیط	۸۳
۱. محیط داخلی	۸۳
۲. محیط بیرونی	۸۵
الف) محیط دور	۸۵
ب) محیط نزدیک	۸۶
محیط بیرونی مراکز علمی آموزشی بین‌المللی	۸۷
نتیجه‌گیری	۹۰
بخش پنجم: ویژگی‌های شخصیتی و سبک مدیریت و رهبری	۹۱
مقدمه	۹۱
ویژگی‌های مدیران مراکز علمی آموزشی بین‌المللی	۹۱
۱. وجود دل‌بستگی شخصی به مأموریت و رسالت	۹۱
الف) مدیران ابزاری	۹۲
ب) مدیران ارزشی	۹۳
۲. بصیرت	۹۴
۳. سعه صدر	۹۷
۴. یادگیری مستمر	۹۹
۵. هوش سازمانی	۱۰۰
۶. هوش فرهنگی	۱۰۱
الف) مؤلفه فراشناختی (Metacognitive component)	۱۰۲
ب) مؤلفه شناختی (Cognitive component)	۱۰۳
ج) مؤلفه انگیزشی (Motivational component)	۱۰۳
د) مؤلفه رفتاری (Behavioral component)	۱۰۴
۷. وجود ذهنیت جهانی	۱۰۸
۸. قدرت پیش‌بینی	۱۱۱
سواد فرهنگی	۱۱۳
نتیجه‌گیری	۱۱۶

بخش ششم: فراگیران و سبک مدیریت و رهبری.....	۱۱۷
مقدمه	۱۱۷
مراکز آموزشی بین‌المللی و دانش پژوهان	۱۱۷
ویژگی‌های فراگیران مراکز آموزشی بین‌المللی.....	۱۱۸
الف) وظیفه عمومی	۱۱۹
ب) وظیفه تخصصی	۱۲۰
مهارت‌های سه‌گانه مدیریت آموزشی	۱۲۲
۱. مهارت فنی	۱۲۲
۲. مهارت انسانی	۱۲۳
۳. مهارت ادراکی	۱۲۳
نتیجه‌گیری	۱۲۶
بخش هفتم: سبک کارآمد مدیریت و رهبری در مراکز آموزشی بین‌المللی.....	۱۲۷
مقدمه	۱۲۷
ماهیت و رسالت مراکز آموزشی بین‌المللی	۱۲۸
ویژگی کارکنان (اداری و علمی)	۱۲۹
۱. در بُعد فنی	۱۲۹
۲. در بُعد شخصیتی	۱۲۹
ویژگی‌های محیطی مراکز آموزشی بین‌المللی	۱۳۰
الف) ویژگی‌های محیط عمومی مراکز آموزشی	۱۳۰
ب) ویژگی‌های محیط خاص مراکز آموزشی	۱۳۰
ویژگی‌های شخصیتی - مهارتی مدیران در مراکز آموزشی بین‌المللی.....	۱۳۱
ویژگی‌های فراگیران مراکز آموزشی بین‌المللی.....	۱۳۴
تعیین سبک مدیریت و رهبری در مراکز آموزشی بین‌المللی	۱۳۵
۱. ماهیت و رسالت مراکز آموزشی بین‌المللی	۱۳۵
۲. ویژگی کارکنان مراکز آموزشی بین‌المللی	۱۳۶
۳. محیط مراکز آموزشی بین‌المللی	۱۳۸
ویژگی‌های شخصیتی - مهارتی مدیران مراکز آموزشی بین‌المللی.....	۱۳۹
ویژگی فراگیران مراکز آموزشی بین‌المللی	۱۴۲
فهرست منابع و مآخذ	۱۴۵

مقدمه

مدیریت و رهبری از جمله مفاهیمی هستند که در موضوع فعالیت‌های تشکیلاتی به کار گرفته می‌شود. سبک مدیریت و رهبری در سازمان‌ها و نهادها با توجه به نوع مأموریت، رسالت و شرایط محیطی حاکم بر آنها متفاوت است. تأثیر بهره‌گیری از سبک مدیریت و رهبری متناسب بر کارآمدی در سازمان، امری مهم و تأثیرگذار است. در این میان، سبک مدیریت و رهبری در نهادها و سازمان‌های آموزشی که در عرصه بین‌الملل فعالیت دارند، از جایگاه بسیار مهم و حساس‌تری برخوردار است؛ زیرا متغیرهای داخلی (سازمانی) و محیطی متعددتر و متنوع‌تر می‌شوند که این امر بر ابهام و پیچیدگی محیط کاری می‌افزاید و امر تصمیم‌گیری و اداره سازمان آموزشی را مشکل‌تر می‌کند. ناتوانی در بهره‌گیری از سبک متناسب مدیریت و رهبری آموزشی منجر به افزایش نارضایتی تحصیلی، افت تحصیلی و مشکلات فراوان در فرایند آموزش و ناتوانی در بهره‌گیری از توان حداکثری اساتید و کادر اجرایی و ظرفیت‌های محیطی خواهد شد که این امر ضایعات جبران‌ناپذیری را بر این‌گونه نهادها و مراکز تحمیل می‌کند.

همین امر، ضرورت آشنایی و تسلط مدیران را با سبک‌های مدیریت و رهبری مؤثر در این‌گونه سازمان‌ها جهت بهره‌گیری از دانش، مهارت و

تعهد نیروی انسانی را صدچندان می‌نماید. یک نهاد علمی - آموزشی که در عرصه بین‌الملل فعالیت می‌کند، نیازمند مدیران کارآمدی است که با بهره‌گیری از سبک مدیریتی متناسب بتوانند با هدایت منابع انسانی و بهره‌گیری از منابع مادی در مسیر فعالیت خود در عرصه بین‌الملل، با مسائل مختلف و چالش برانگیز در ابعاد مختلف به درستی مواجه شده و با توجه به قابلیت‌ها و ظرفیت‌های محیطی و در اختیار با کارایی و اثربخشی بالا به اهداف از پیش تعیین شده دست یابند.

مسئولیت انجام این پژوهش بر عهده جناب آقای دکتر جعفر رحمانی است که ضمن تشکر صمیمانه از ایشان، از سایر کسانی که در پژوهشکده علوم انسانی به گونه‌ای در به سامان رسیدن این اثر نقش داشته‌اند و از حجت الاسلام حسن رضایی به دلیل حوصله و دقت در ارزیابی اثر تقدیر و تشکر می‌کنیم.

پژوهشگاه بین‌المللی المصطفی صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

پژوهشکده علوم انسانی

کلیات

هدف مدیریت آموزشی؛ بهبود اثربخشی، ارتقاء سطح بهره‌وری و کیفیت در مراکز آموزشی است. بی‌شک از مهم‌ترین عناصر در اداره مؤثر مراکز آموزشی بین‌المللی بهره‌گیری از سبک مدیریت و رهبری آموزشی متناسب با توجه به ویژگی‌های یک نهاد آموزشی بین‌المللی می‌باشد. حجم گسترده‌ای از منابع انسانی و مالی مراکز آموزشی بین‌المللی با توجه به ماموریت آنها صرف برنامه‌ریزی و مدیریت اجرایی آن در اقصی نقاط عالم می‌گردد. وجود مدیران متعهد، شایسته، لایق و توانمند و بکارگیری سبک درست در اداره این گونه مراکز منجر به افزایش کارایی مراکز، افزایش رضایت تحصیلی فراگیران، ارتقای اعتبار مراکز آموزشی در مقایسه با سایر نهادهای آموزشی و کاهش هزینه‌های سازمانی می‌گردد. ناتوانی در بهره‌گیری از سبک متناسب مدیریت و رهبری آموزشی نیز منجر به نارضایتی تحصیلی، افت تحصیلی و مشکلات بسیار در فرایند آموزش و ناتوانی در بهره‌گیری از توان حداکثری اساتید و کادر اجرایی خواهد شد، که این امر ضایعات جبران‌ناپذیری را بر این نوع نهادها و مراکز تحمیل می‌کند.

این کتاب حاصل یک تحقیق کتابخانه‌ای و میدانی است. در این تألیف که از طریق بررسی و مطالعه اسناد و مدارک و مصاحبه با مدیران،

کارشناسان و اساتید دانشگاه بین‌المللی المصطفی (یک نهاد علمی آموزشی فاخر و گسترده که سابقه آموزشی موفق بلند مدت در اقصی نقاط عالم دارد) انجام شده سعی شده تا از تجربیات ناب آنها در تدوین این اثر استفاده گردد.